

**Ministry of Health of Ukraine
Kharkiv National Medical University
Department of Philosophy and Social Sciences**

**Existential Dimensions of Life: Philosophy, Medicine,
Spirituality.**

***In Honor of the 80th Anniversary of Alla Petrivna Alekseenko
(1946–2021)***

***Proceedings of the Interdisciplinary Scientific and Practical
Conference with International Participation,
Kharkiv, March 20, 2026***

Kharkiv 2026

ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ЗАХОДІВ УНІВЕРСИТЕТУ – ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ

Томіліна Тетяна Вікторівна, кандидатка медичних наук, доцентка, декан
стоматологічного факультету

Старкова Ірина Володимирівна, кандидатка медичних наук, доцентка, заступниця
декана стоматологічного факультету

Троценко Олексій Володимирович, старший викладач кафедри філософії та
суспільних наук, заступник декана III медичного факультету з підготовки
вітчизняних та іноземних здобувачів освіти

Старкова Віолетта Дмитрівна, студентка 5 курсу, III медичного факультету з
підготовки вітчизняних та іноземних здобувачів освіти

Харківський національний медичний університет (м. Харків, Україна)

Тривалий час Україна перебуває у стані війни з росією. Відчувається емоціональна напруга в суспільстві, що пов'язана з виснажливою безпековою ситуацією. З іншого боку, погіршується стан усіх сфер життя людей: побут, дозвілля, можливості на роботі тощо. Суттєві втрати визначаються в освітній та науковій інфраструктурі й це перешкоджає нормальному функціонуванню закладів освіти та наукових установ [2, с. 21]. Водночас в українському суспільстві фіксуються соціально-культурні феномени, основними з яких стають соціальна консолідація, активізація спроможності до виживання, підйом патріотичної свідомості [4, с. 17].

Методики організації навчання здобувачів, зокрема майбутніх спеціалістів в медичній сфері, натеper залежать від багатьох факторів та є загальними для всієї вищої освіти. Створення оптимальних умов для освітнього процесу – стає важливим завданням педагогіки вищої школи. Під впливом воєнних дій у викладачів з'являються додаткові обов'язки, що спрямовані не тільки на реалізацію навчання майбутніх фахівців, а також на підтримку й збереження їх психологічної рівноваги, та сприянню особистісного розвитку [1, с. 8].

Отримання вищої медичної освіти в рамках навчання у Харківському національному медичному університеті реалізується у змішаному форматі, поєднуючи дистанційні та очні заняття. Традиційні «пари» не завжди можливо здійснити повноцінно та й загальна кількість їх обмежена. Нечисленним стає й спілкування з іншими здобувачами, чи викладачами. На жаль, причинний фактор такої ситуації полягає знаходження медичного вишу у прифронтовій зоні, до якої належить Харків.

Наразі для кожного здобувача освіти стає актуальним питання соціально-психологічної адаптації, а саме – подолання різних кризових моментів, з використанням присутніх навичок соціалізації, що надалі дозволить уникати конфліктних ситуацій, задля продуктивного виконання своєї теперішньої діяльності, тобто навчання [3, с. 32].

Задля розв'язання психологічних проблем у здобувачів освіти, що пов'язані з війною та необхідністю опанування великого обсягу матеріалу в рамках

передбачених програмою складних освітніх компонентів, відбувається залучення студентів до науково-практичних заходів, що відбуваються у Харківському національному медичному університеті. Системна співпраця науково-педагогічних працівників та студентів сприяє формуванню власної цінності, забезпеченню емоційної підтримки та створенню нагоди для особистісного діалогу [5, с. 1895]. Також, участь у підготовці заходів та спілкування з лікарями, які щоденно практикують, надають можливість здобувачу освіти відчувати себе частиною медичної спільноти, а також сприяють розвитку навичок комунікації та ведення дискусій.

Тож, перебуваючи в оточенні досвідчених лікарів, студент формує себе як особистість, здобуває вміння взаємодії з колегами, занурюється в диспути щодо сучасних напрямів у медицині. Це суттєво впливає на навчання й робить майбутнього лікаря відповідальним щодо отримання знань.

Таким чином, навіть виклик, що надає війна, обмежуючи соціалізацію майбутніх лікарів при навчанні, можливо подолати при залученні здобувачів освіти до заходів, які відбуваються у закладі вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Боднар П. Я., Беденюк А. Д., Боднар Т. В., Боднар Л. П. Парадигма вищої медичної освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття // Академічні візії. 2022. № 14. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/93>
2. Звіт про прямі збитки інфраструктури, непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України, та попередня оцінка потреб України у фінансуванні відновлення (2022). Звіт Робочої групи з аудиту збитків Національної ради з відновлення України від наслідків війни. Київ. 2022. 73 с.
3. Іленко Н. М., Бойченко О. М., Іленко-Лобач, Н. В. (2023). Соціально-психологічна адаптація здобувачів вищої освіти полтавського державного медичного університету в умовах воєнного стану. *Медична освіта*. 2023. № 2. С. 31–36. URL: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2023.2.14012>
4. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.
5. Labrague L. J. Psychological resilience, coping behaviours and social support among health care workers during the COVID-19 pandemic: A systematic review of quantitative studies / L. J. Labrague // *J. Nurs. Manag.* 2021. Vol. 29 (7). P. 1893–1905. DOI 10.1111/jonm.13336

Федоренко О. О. <i>ЗООВОЛОНТЕРСТВО ТА ЗООАКТИВІЗМ В УМОВАХ ЛІМІНАЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА</i>	162
Єрмоменко Г. В., Бездітко Т. В. <i>СУСПІЛЬСТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗДУМАХ АЛЛИ ПЕТРІВНИ АЛЕСЕЄНКО</i>	164
Омельченко В. В. <i>ВІЙСЬКОВЕ ВДІВСТВО В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ</i>	166
Томіліна Т. В., Старкова І. В., Троценко О. В., Старкова В. Д. <i>ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ЗАХОДІВ УНІВЕРСИТЕТУ – ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ</i>	169
Бабаєв Р. Ф. <i>ДІДЖЕЇНГ ЯК ФОРМА АВТОРСТВА ТА РЕСУРС SOFT POWER: ВІД КОНЦЕПТУАЛЬНОГО МОНТАЖУ ДО ІНФРАСТРУКТУРИ МІСЦЬ</i>	171
Фоміна Л. В., Половинко О. С. <i>ФІЛОСОФІЯ ГУМАНІТРАНОГО ЗНАННЯ І ПРОБЛЕМА ДУХОВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ МОВНОМУ ПРОСТОРІ</i>	173
Нешко С. І., Зроднікова К. В., Єгоркіна Д. М. <i>ЕМОТИВНА ФРАЗЕОЛОГІЯ ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ДУХОВНОГО СВІТУ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ</i>	177
Варипаєв О. М. <i>ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ДУХОВНОСТІ В ОСВІТІ</i>	179
Рябоконт Є. М., Рябоконт Р. Є. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ЗМІНИ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕКОНАНЬ П. Г. ДАУГЕ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КРИЗУ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ</i>	183
Завгородня Н. І., Горецька А. М., Завгородня Л. В. <i>ПОСТТРАВМАТИЧНЕ ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ: ДУХОВНИЙ АСПЕКТ</i>	187
Томіліна Т. В., Старкова І. В., Кондрусик Н. Ю., Шушляпіна Н. О. <i>РОЛЬ СУСПІЛЬНИХ НАУК В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	189
Рябоконт Є. М., Рябоконт Р. Є. <i>125 РОКІВ З ДНЯ ВІДКРИТТЯ ЗУБОЛІКАРСЬКОЇ ШКОЛИ Л. Д. ЗАНДБЕРГА В КИЄВІ</i>	190